Grafuri orientate

Noțiuni de bază

Definiție. Se numește graf orientat o pereche ordonată de mulțimi *G = (V , E)*, unde *V* este o mulțime finită și nevidă de elemente numite **vârfuri** sau **noduri**, iar *E* este o mulțime de perechi ordonate de elemente distincte din *V* numite **arce**.

Pentru un arc $e=(x,y)\in E$, spunem că x și y sunt **adiacente**, x este **extremitatea inițială** a arcului *e*, *y* este **extremitatea finală**, *x* și *y* sunt **incidente** cu *e*, *x* este **predecesorul** lui *y*, iar *y* este **succesorul** lui *x*.

Exemplu:
V = {1 , 2 , 3 , 4}
E = {(1 , 2) , (1 , 3) , (1 , 4) , (4 , 1) , (4 , 2)}
Observație:
Conform definiției, un arc nu apare de mai multe ori și nu există arce de la un vârf la el însuși.

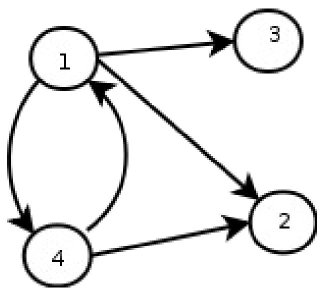

Definiții alternative

Definiție. Se numește graf orientat o pereche ordonată de mulțimi *G = (V , E)*, unde mulțimea *V* este finită și nevidă – mulțimea vârfurilor, iar *E* este o mulțime de perechi ordonate de elemente din *V* numită mulțimea arcelor.

Observație: Conform definiției de mai sus este posibilă apariția în graf a buclelor – arc de la un vârf la el însuși.

Definiție. Se numește graf orientat o pereche ordonată *G = (V , E)* unde mulțimea *V* este finită și nevidă – mulțimea vârfurilor, iar *E* este o familie de perechi ordonate din *V* – mulțimea arcelor.

Observație: Din această definiție rezultă că într-un graf orientat se admit bucle și de asemenea în graf pot fi mai multe arce identice.

Dacă numărul arcelor identice dintr-un graf nu depășește o valoare *p*, spunem că *G* este un **p-graf**.

În continuare ne vom referi la *1-grafuri fără bucle*.

Definiție. Se numește **gradul interior** al unui vârf *x* și se notează $d^-(x)$ numărul arcelor de forma *(y,x)*. Se numește **gradul exterior** al unui vârf *x* și se notează $d^+(x)$ numărul arcelor de forma *(x,y)*.

Se notează:

- $\Gamma^{+(x)}=\{y\in V \text{ astfel încât } (x,y)\in E\}$, mulțimea succesorilor lui *x*;
- $\Gamma^{+(x)}=\{y\in V \text{ astfel încât } (y,x)\in E\}$, mulțimea predecesorilor lui *x*;
- $\omega^{+(x)}=\{e=(x,y) \text{ cu } y\in V\}$, mulțimea arcelor care ies din *x*;
- $\omega^{+(x)}=\{e=(y,x) \text{ cu } y\in V\}$, mulțimea arcelor care intră în *x*;

Definiție. Fie *G = (V , E)* un graf orientat. Se numește **lanț** o succesiune de arce $L=[e_1,e_2,..,e_k]$ cu proprietatea că oricare două arce consecutive e_i , e_{i+1} au o extremitate comună.

Observație: Într-un lanț, orientarea arcelor nu are importanță.

Definiție. Fie *G = (V , E)* un graf orientat. Se numește **drum** o succesiune de vârfuri

$L=[x_1,x_2,..,x_k]$ cu proprietatea că $(x_1,x_2),...,(x_{k-1},x_k)$ sunt arce. Un drum în care toate vârfurile sunt distincte se numește **drum elementar**.

Definiție. Se numește **circuit** un drum în care primul vârf este identic cu ultimul, iar arcele nu se repetă. Un drum în care vârfurile nu se repetă, cu excepția primului și a ultimului se numește **circuit elementar**.

Definiție. Se numește **graf parțial** pentru un graf orientat $G=(V , E)$ un graf $G'=(V , E')$ cu proprietatea că $E' \subseteq E$

Se numește **subgraf** al lui G un graf $G' = (V' , E')$, unde $V' \subseteq V$ și E' conține toate arcele din E care au ambele extremități în V'.

Definiție. Un graf orientat se numește **complet** dacă oricare două vârfuri distincte sunt adiacente.

Spre deosebire de grafurile neorientate, unde pentru o mulțime de vârfuri exista un singur graf complet, în cazul grafurilor orientate, pentru o mulțime de vârfuri date putem avea mai multe grafuri complete, mai precis $3^{C_n^2}$.

Definiție. Se numește **graf turneu** un graf cu proprietatea că între oricare două vârfuri distincte există exact un arc.

Proprietate. În orice graf turneu există un drum elementar care conține toate vârfurile grafului.

Definiție. Un graf orientat $G = (V , E)$ se numește **conex** dacă între oricare două vârfuri distincte există cel puțin un lanț.

Se numește componentă conexă a unui graf orientat $G = (V , E)$ un subgraf conex și maximal cu această proprietate – oricum am mai alege un alt vârf din arbore nu există lanț de la acel vârf la oricare vârf din subgraf.

Reprezentarea grafurilor orientate

Un graf orientat poate fi reprezentat prin matrice de adiacență, listă de arce, liste de vecini (de succesori), cu o semnificație similară cu cazul grafurilor neorienate.

Matricea drumurilor

Se numește matricea drumurilor asociată unui graf G cu n varfuri o matrice pătratică de dimensiune n, în care elementele sunt 0 sau 1, cu următoarea semnificație:

$$M_{ij}=\begin{Bmatrix} 1, \text{ dacă există drum de la i la j} \\ 0, \text{ dacă nu există drum de la i la j} \end{Bmatrix}$$

Matricea drumurilor poate fi determinată plecând de la matricea de adiacență folosind algoritmul lui **Roy-Warshall**.

- considerăm fiecare vârf *k* din graf
  - luăm fiecare pereche de vârfuri *i*, *j* pentru care nu există încă drum de la *i* la *j*
    - dacă există drum de la *i* la *k* și există drum de la *k* la *j* atunci
      - există drum de la *i* la *j*.

Tare conexitate

Definiție. Un graf orientat $G = (V, E)$ este **tare conex** dacă are un singur vârf sau dacă pentru oricare două vârfuri *x* și *y* din V, există un drum de la *x* la *y* și un drum de la *y* la *x*.

Se numește **componentă tare conexă** a unui graf $G = (V , E)$ un subgraf $G' = (V' , E')$ care este tare conex și maximal cu această proprietate (dacă s-ar mai adăuga un vârf din V – V', subgraful nu ar mai fi tare conex)

Determinarea componentelor tare conexe

- plecăm de la matricea drumurilor
- pentru fiecare vârf *i* care nu a fost încă inclus într-o componentă tare conexă
  - determinăm $S(i)=\{x \in V \text{ aî există drum de la i la x}\}$
  - determinăm $F(i)=\{x \in V \text{ aî există drum de la x la i}\}$
  - componenta tare conexă a lui *i* va fi $(S(i) \cap F(i)) \cup \{i\}$